

יִדְבֵּק בְּיָדָהּ מֵאוֹמֶה וְגו' מִן הַחֶרֶם.
מִתְקַיֵּם לָהּ רִבִּינָא, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה הַקּוֹצֵץ בַּחֲרִישָׁתוֹ אֵילָנוֹת
מִזִּבְזֵי הַמִּגְדָּלוֹת פִּירוֹת לֹאכִילָה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר
לְקַצֹּץ עֵצִי פֶּרִי, נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים כ"ט) 'לֹא תִשְׁחִית
אֶת עֵצָה לְנֶחֱד עָלָיו גִּזְיוֹן, כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאוֹתוֹ לֹא תִבְרֹת'.
אֲמַר לִיה רַבִּי וְעִירָא לְרַבִּי מְנִי, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה בְּגוֹן דְּאֲמַר
'שְׁבוּעָה שְׁלֹא אֲחִירֹשׁ בְּיוֹם מוֹב', וּבִשְׁחֹרֶשׁ וְעוֹבֵר עַל שְׁבוּעָתוֹ עוֹבֵר
עַל הַכְּתוּב (בַּמִּדְבָּר א' א) 'לֹא יִחַל דְּבָרָה'. הַשִּׁיב לוֹ רַבִּי מְנִי, הֵתֵם
כַּשֶּׁנִּשְׁבַּע עַל כֶּךָ, לֹא קָא חֵלָה שְׁבוּעָה עָלָיו, כִּינ שְׁמוֹשְׁבָע וְעוֹמֵד
מִהָרָה סִינִי הוּא שְׁלֹא לַחְרוֹשׁ בְּיוֹם טוֹב, וְאִין שְׁבוּעָה חֵלָה לֹאסוּר
דְּבַר הָאֲסוּר. אֲמַר לִיה רַבִּי וְעִירָא לְרַבִּי מְנִי, הָרִי אֲפֻשֶׁר שְׁתַּחֲוֹל
עָלָיו הַשְׁבוּעָה בְּגוֹן דְּאֲמַר 'שְׁבוּעָה שְׁלֹא אֲחִירֹשׁ בֵּין בְּחוּל בֵּין בְּיוֹם
מוֹב', דְּמִנֵּי דְחֵלָה עָלֶיהָ – שְׁמַתוֹן שְׁחָלָה עָלָיו שְׁבוּעָה לֹאסוּר אֵת
הַחֲרִישָׁה בְּחוּל, שְׁהָרִי אִין אִיסוּר לַחְרוֹשׁ בְּחוּל, וְלִכְן חֵלָה עָלֶיהָ נָמִי
– חֵלָה עָלָיו גַּם לֹאסוּר אֵת הַחֲרִישָׁה בְּיוֹם מוֹב בְּאִיסוּר כּוֹלָל. הַשִּׁיב
לוֹ רַבִּי מְנִי, מִיָּד דְּאִיתִּיהָ בְּשִׁאֲלָהּ לֹא קָתַנִּי – דְּבַר שֶׁאֲפֻשֶׁר
לְהִישָׁאֵל עָלָיו לַחֲכָם, כְּגוֹן שְׁבוּעָה שֶׁאֲפֻשֶׁר לְהִישָׁאֵל עָלֶיהָ לַחֲכָם
לְהַתִּיר אֵת שְׁבוּעָתוֹ, לֹא שָׁנָה הִתְנָא.
מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: וְכִי לֹא שָׁנָה דְּבַר שִׁישְׁנָה בְּשִׁאֲלָהּ, וְהָרִי שְׁנִינוּ
בַּמִּשְׁנָה אִיסוּר הַקֶּדֶשׁ, כְּפִי שְׁכַתוֹב וְהוּן מוֹקְדִישִׁין, וְהִקְדֵּשׁ נַעֲשֶׂה עַל
יַד דִּיבּוּר, וְיִשְׁנָה בְּשִׁאֲלָהּ. מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: בַּמִּשְׁנָה מְדוּבָר בְּכִבּוּד
שְׁנוּלָד בְּקִדּוּשָׁתוֹ, וְאִי אֲפֻשֶׁר לְהִישָׁאֵל בֵּית הַטּוֹמָאָה, וְיִכּוּל לְהִישָׁאֵל
שְׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה אִיסוּר נְזִיר שְׁנִישָׁא בֵּית הַטּוֹמָאָה, וְיִכּוּל לְהִישָׁאֵל
עַל נְזִירוּתוֹ. מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: מְדוּבָר בְּנְזִיר שְׁמִישׁוֹן, שְׁקִיבֵל נְזִירוּתוֹ
עַל יַד מִלָּאךְ, וְאִי אֲפֻשֶׁר לְהִישָׁאֵל עַל נְזִירוּת זֶה, כִּינ שְׁצִיּוּי שֶׁל
מַעֲלָה הִיא.
מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: וְכִי נְזִיר שְׁמִישׁוֹן בְּרִי אִיסוּר אִיִּטְמָוִי – לְהִישָׁאֵל
לְמִתִּים הוּא, הָרִי נְזִיר שְׁמִישׁוֹן מוֹתֵר לְהִישָׁאֵל לְמִתִּים. מִתְרַצָּת
הַגִּמְרָא: אֵלֹא הִטְעַם שְׁלֹא שָׁנָה הִתְנָא אִיסוּר שְׁבוּעָה, לֹא מַחֲמַת
שֶׁאֲפֻשֶׁר לְהִישָׁאֵל עָלָיו, אֵלֹא מִשְׁמֵם שְׁחָאֵי תִנָּא – הִתְנָא הוּן
אִיִּסוּר כּוֹלָל לִית לִיה – אִינוּ סוֹבֵר, וְכִינ שְׁשְׁבוּעָה זֶה יִכּוּלָה לְחוּל
עַל יוֹם טוֹב רַק מַחֲמַת שְׁכוּלָלָת גַּם אֵת יָמוֹת הַחוּל, אִין הִיא חֵלָה
כֻּלָּל.
הַגִּמְרָא מְבִיאָה אוֹפֵן שֶׁל כֻּלָּא בַּהֲמָה אֲפִילוּ בְּגוֹף אֶחָד: אֲמַר רַבִּי
הוֹשְׁעִיא, הַמְּקַבֵּץ שׁוּר פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדִישִׁים – שׁוּר שְׁהוֹקְדֵשׁ לְקֶרֶבָן
וְנִפְל בּוֹ מוֹם וְנִפְדָּה, אֲפִילוּ אִם מְרִבֵּעַ אוֹתוֹ בְּמִינֵי, לֹאָה שְׁנִינִים. אֲמַר
רַבִּי יִצְחָק, הַמְּנַחֵם בְּשׁוּר פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדִישִׁים אֲפִילוּ בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ, לֹאָה
מִשְׁמֵם מְנַחֵם כֻּלָּאִים, שְׁתֵּרִי גּוֹף אֶחָד הוּא, וְעֵשָׂאוֹ הַכְּתוּב בְּשִׁנֵּי
גּוֹפִים, שְׁנָתָן עָלָיו גַּם דִּינִי חוֹלִין וְגַם דִּינִי הַקֵּדֶשׁ.

משנה

הַמִּשְׁנָה מְפַרֶשֶׁת כַּמָּה מִלְּקוֹת מִלְּקִים אֵת הַמַּחְוִיב מִלְּקוֹת: בְּמָה
מְלָקִין אוֹתוֹ – אֵת הַחֲוִיב מִלְּקוֹת, אֲרֻבָּעִים מִלְּקוֹת חֶסֶר הִלְקָאָה
אֶחָת, שֶׁהֵן שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע מִלְּקוֹת, שְׁנַנְיָמִר (דְּבָרִים כ"ב – א) וְהִקְדָּחוֹ
לְפָנָיו בְּדִי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר. אֲרֻבָּעִים יִכְנֹו וְגו', וְדוּרִישׁוֹ כֵּאִילוּ כְּתוּב
'בְּמִסְפָּר אֲרֻבָּעִים', כְּלוֹמֵר שֶׁאֵינִם אַרְבָּעִים שְׁלֹמִים, אֵלֹא מִנֵּין
שְׁהוּא בְּמִסְפָּר לְאֲרֻבָּעִים, שְׁגוֹרִם שִׁיאֲמָרוּ אַחֲרָיו אַרְבָּעִים, וְהִינֵן
שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲרֻבָּעִים שְׁלִימוֹת הוּא לֹאָה. וְהִינֵן
הוּא לֹאָה אֵת הִתִּירָה – הַמְכָּה הָאֲרָבָעִים שֶׁאֵינָה מִתְחַלֶּקֶת לְשִׁלְשׁ,
בֵּין בְּתַפְסִי.
אִין אוֹמְרִין אוֹתוֹ כַּמָּה מִלְּקוֹת יִכּוּל לְסַבּוֹל וְלֹא לְמוֹת עַל דָּם, אֵלֹא
בְּמִסְפָּר מִכּוֹת הָרָאוּיוֹת לְהִשְׁתַּלֵּשׁ – לְהַתְחַלֵּק לְשִׁלְשׁ. אֲמַרְהוּ
יִכּוּל לְקַבֵּל אֲרָבָעִים מִלְּקוֹת, (וְלוֹקָה) [וְלִקְחָה] מִקְצָת מוֹהֵם,

מִשְׁמֵם הַקֶּעָרָה בְּיוֹם טוֹב, שְׁבִישׁוֹל וְהִבְעָרָה שְׁנֵי אֲבוֹת מִלֵּאכּוֹת הֵם.
וְאִם אֵיתָא – וְאִם אֲכַן כְּדִבְרִיךְ שֶׁאִין חִילוֹק מִלֵּאכּוֹת בְּיוֹם טוֹב,
מִשְׁמֵם הַקֶּעָרָה לֹא מְחִיב, דְּהָא אֵיתִיב לִיה – [שְׁהָרִי תַּחֲזִיב] מִשְׁמֵם
בְּשׁוּלוֹ בְּיוֹם טוֹב. מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: אֲפִיךְ – [הוֹרָאָה] הַקֶּעָרָה
מִהִבְרִייתָא, שֶׁאֲכַן אִינוּ לֹקָה עָלֶיהָ, וְעִיָּל – וְהִכְנַס בַּמּוֹקְמָה שְׁהִידָה
זֶה גִיד הַנֶּשֶׁה שֶׁל נְבִילָה.
מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: וְהִתְנִי – [וְהָרִי שְׁנָה] רַבִּי חִיָּא בְּרִייתָא, לֹאָה שְׁתִּים
עַל אֲכִילָתוֹ שֶׁל הָגִיד, מִשְׁמֵם גִּיד הַנֶּשֶׁה וּמִשְׁמֵם בֶּשֶׂר בַּחֲלָב, וְשִׁלְשׁ
עַל בְּשׁוּלוֹ, וּבִפְשׁוּטוֹת הֵינֵן מִשְׁמֵם מִבְּעִיר וּמִשְׁמֵם מִבְּשֵׁל בְּיוֹם טוֹב
שְׁלֹשׁ לְצוּרָה, וּמִשְׁמֵם בִישׁוֹל בֶּשֶׂר בַּחֲלָב, וְאִי אֵיתָא – וְאִם אֲכַן
מִרְצִיאִים הִבְעָרָה וּמִכְנִיסִים בַּמּוֹקְמָה אֲכִילָת גִּיד שֶׁל נְבִילָה, הָרִי
שִׁלְשׁ עַל אֲכִילָתוֹ הוּא חִיָּב, מִשְׁמֵם אוֹכֵל גִּיד הַנֶּשֶׁה, וּמִשְׁמֵם אוֹכֵל
בֶּשֶׂר בַּחֲלָב, וּמִשְׁמֵם אוֹכֵל נְבִילָה. מִתְרַצָּת הַגִּמְרָא: אֵלֹא אִין מְדוּבָר
בְּגִיד שֶׁל נְבִילָה, רַק אֲפִיךְ – הוֹרָאָה מִכָּאֵן הַקֶּעָרָה וְעִיָּל – וְהִכְנַס
בַּמּוֹקְמָה שְׁבִישׁוֹל זֹאת בְּעֵצִי אֲשִׁירָה – עֲנִפִּי עֵץ שְׁשִׁימֵשׁ לְעַבּוּדָה
זוֹהָ, שֶׁאֲסוּרִים בְּהִנָּאָה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר לְהִנָּתוּת מַעֲצֵי
אֲשִׁירָה נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים י"ג יח) 'לֹא יִדְבֵּק בְּיָדָהּ וְגו'.'
מֵאוֹמֶה מִן הַחֶרֶם.
מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: אֲמַר לִיה רַב אֲחָה בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב אֲשִׁי, אִם מְדוּבָר
בַּמְבִּשֵׁל בְּעֵצִי אֲשִׁירָה, וְלִקְחָן נָמִי – [שִׁלְקָה גַּם] מִשְׁמֵם הַכְּתוּב
(דְּבָרִים י"ז) 'לֹא תִבִּי תוֹעֲבָה אֶל בְּתִיךָ'. דּוּחָה הַגִּמְרָא אֵת הַתִּירוֹן
הַקּוֹדֶם: אֵלֹא אִין מְדוּבָר בַּמְבִּשֵׁל בְּעֵצִי אֲשִׁירָה, רַק הֶבֶא הֶבֶא
קִצְקִין – [כַּמָּה מְדוּבָר כֵּאֵן], בְּגוֹן שְׁבִישׁוֹל בְּעֵצִי הַקֶּדֶשׁ – שְׁהוֹקְדָּשׁוֹ
לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֲסוּר לְשׁוֹרֶפֶס דֶּרֶךְ הַשְּׁחָתָה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה
שְׁלֹא לְשׁוֹרֶף עֵצִי הַקֵּדֶשׁ נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים י"ג – ד)
'וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ וְגו', לֹא תַעֲשׂוּן בֵּן לֵה' אֱלֹהֵיכֶם'.
הַגִּמְרָא חוֹזֶרֶת לְמִשְׁנָה שִׁיתִּיב חוֹרֶשׁ תֵּלֶם אֶחָד וִיתְחִיב מִשְׁמֵם
שְׁמוֹנֵה לֹאִין, וְשׁוֹאֵל מְדוּעַ לֹא מִנָּתָה הַמִּשְׁנָה לֹאִין נוֹסְפִים
שִׁיכּוּלֵם לְהַתְנוּסָף בַּחֲרִישָׁה זֶה:
סִימָן לְשִׁמּוֹת הָאֲמּוּרָאִים מִקְשִׁים לְהֵלֵן שִׁישׁ לְחֻשׁוֹב לֹאִין
נוֹסְפִים, שְׁנַנְיָא שְׁנִי. רַב הוֹשְׁעִיא, רַב חֲנִינְיָא, רַב אֲבָהוּ, אֲבִי, רַב
אֲשִׁי, רַבִּינָא, רַבִּי וְעִירָא.
מִתְקַיֵּם לָהּ רַב הוֹשְׁעִיא, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה הַזֹּאת בְּנִחָל אֵיתָן,
מִקּוֹם שְׁעָרָו בּוֹ אֵת הַעֲגֵלָה עֶרּוּפָה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר
לְזוֹרֵעַ שֶׁם, נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים כ"ד) 'אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד
בּוֹ וְלֹא יִזְרַע', שֶׁאֲסוּר לְזוֹרֵעַ שֶׁם לְעוֹלָם.
מִתְקַיֵּם לָהּ רַב חֲנִינְיָא, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה הַמּוֹחֵק אֵת הַשֶּׁם – [שֶׁם
ה'] בְּהִלְכָּתוֹ בֵּית הַחֲרִישָׁה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר לְמַחוֹק
אֵת שֶׁם ה', נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים י"ג – ד) 'וְאִבְדָּתָם אֵת
שִׁמְם וְגו' (א) וְלֹא תַעֲשׂוּן בֵּן לֵה' אֱלֹהֵיכֶם', שֶׁאֲחֵר שְׁצִיּוּהַ הַכְּתוּב
לֹאֲבֹד אֵת שֶׁם הָעַבְדּוּדָה זֹהָ, מִזְהִיר שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת כֶּךָ לְשֶׁם ה'.
מִתְקַיֵּם לָהּ רַבִּי אֲבָהוּ, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה הַקּוֹצֵץ אֵת בְּהֶרְתוֹ – נִגַּע
הַצִּרְעָת שֶׁלּוֹ, עַל יַד הַחֲרִישָׁה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר
לְקַצֹּץ בַּהֲרֵת, נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים כ"ד ח) 'הַשֹּׁמֵר בְּנִגְעַ
הַצִּרְעָת'.
מִתְקַיֵּם לָהּ אֲבִי, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה הַמּוֹיָה – הַמְסִיר אֵת הַחוֹשֵׁן
מִעַל הָאֶפּוֹד וּלְבָשׁוֹ בְּשַׁעַת חֲרִישָׁה, וְהַמְסִיר אֵת בְּדִי אֶרֶן הַקּוֹדֶשׁ
שְׁבִיבֵת הַמִּקְדָּשׁ, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר לְהוֹזִיחַ אֵת הַחוֹשֵׁן
וְלַהֲסִיר בְּדִי הָאֶרֶן, נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹקִים אֵלּוּ, הָאִיסוּר לְהַסִּיר
בְּדִי אֶרֶן נִלְמַד מִהַכְּתוּב (שְׁמוֹת כ"ה טו) 'בְּטַבְעַת הָאֶרֶן יִהְיֶה הַבָּדִים
(א) לֹא יִסּוּר מִמֶּנּוּ, וְהָאִיסוּר לְהוֹזִיחַ אֵת הַחוֹשֵׁן מִהָאֶפּוֹד נִלְמַד
מִהַכְּתוּב (שְׁמוֹת כ"ה כח) 'וְלֹא יִהְיֶה הַחוֹשֵׁן מִעַל הָאֶפּוֹד'.
מִתְקַיֵּם לָהּ רַב אֲשִׁי, וְלִיחֻשׁוֹ נָמִי בַּמִּשְׁנָה הַחוֹרֶשׁ בְּעֵצִי אֲשִׁירָה,
שְׁכִילִי הַמַּחְרָשָׁה דִּיו מַעֲצֵי אֲשִׁירָה, וְאַחֲרֵיהֶּיּא – הָאֹהֳרָה שֶׁאֲסוּר
לְחָרוֹשׁ בְּעֵצִי אֲשִׁירָה, נִלְמַד מִהֶבֶא – מִפְּסוֹק זֶה (דְּבָרִים י"ג יח) 'וְלֹא

יעקב הוא מדת האמת שמברייח מן הקצה אל הקצה, שהוא עניין העצם.

מכות דף כב עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שני) רמא

משנה

משנתינו מבארת דין מי שהתחייב כמה מלקיות, באיזה אופן יכולים להלקותו כמה מלקיות, ובאיזה אופן רק מלקות אחד: עבר עבירה שיש בה משום שני לאוין, כגון שחרש בשור וחמור בכלאים בכרם, ואמרוהו אומד אחד לשני הלאוין, ומצאו שיכול ללקות יותר מכדי לאו אחד, לוקה כשיעור שאמרוהו, ופטור מהשאר, ואם לאו, שאמרוהו שיכול ללקות רק על לאו אחד, לוקה על לאו אחד, ומתירא מהמלקות, וחוזר ולוקה על הלאו השני.

גמרא

שנינו במשנה, שאפשר לאמוד מלקות עבור שני לאוין יחדיו. מקשה הגמרא: והתניא בברייתא, אין אומדין אומד אחד לשני לאוין, אלא צריך לאמוד לכל לאו אחד. מתרצת הגמרא: אמר רב שישת, לא קשיא, הא – הברייתא שאין אומדים לשני לאוין, מדובר באמרוהו שראוי לארבעים, והוא מלקות, ושליש ותשע מקבל על לאו אחד, שכך ראוי ללקות עליו, ונשאר ביכולתו לקבל על הלאו השני רק שתי מלקות, ואינן יכולות להתחלק לשלש, ולכן לוקה כעת רק על לאו אחד. הא – המשנה שאומדים לשני לאוין, מדובר באמרוהו לארבעים ותרתי מלקות, ואחר שלקה שלשים ותשע נשאר שלש הראויות להשתלש, ולוקה אותם על הלאו השני, ונפטר בזה.

משנה

המשנה מבארת סדר ואופן הלקאת החייב מלקות. מבררת המשנה: כיצד מלקין אותו – את החייב מלקות. מבארת המשנה: שלח בית הדין בופת – קושר את שתי ידיו של הלוהק על העמוד – עץ הנעוץ בקרקע בבית הדין ויחלף ויחלף משני צידי העמוד, ויתן הנכנס – שמש הקהל אוהו בנדריו למעלה במקום כניסת ראשו, ומושכם בחזקה, אם נקדעו שלא במקום התפר, נקדעו, ואם נפרמו במקום התפר, נפרמו, עד שהוא מנלה את לבו. והאבן נתונה מאחוריו של הנדון, חן הנכנס עומד עליו – על האבן ורצועה בידו, ואותה רצועה מעור של עגל היא, וכפולה אחד לשנים – רצועה אחת כפולה לשנים, ושנים לארבעה – ושתי רצועות שכופלים לשנים הרי ארבע, ושתי רצועות של חמור עולות ויודרות בה בשעה שמלקה, ידה – המקל שבו תלויה הרצועה, אורכו ששה, ורחבה של הרצועה ששה, וראשה של הרצועה מונעת בשעה שמלקה על גבו על פי ו-תחילת כרישו, כדי שכשמכה מאחוריו לא תגיע המכה לפניו, וכשמכה לפניו לא תגיע המכה לאחוריו.

ויפה אותו חזן הכנסת שליש מלקות מלפניו – על בטנו, ושתי ידות – שתי שליש מלקות, מלקה מלאחוריו – על גבו, ואינו מכה אותו לא כשהנלקה עומד ולא יושב, אלא כשהוא מופה – כפוף על העמוד, שניאמר (דברים כג) ו'הפילו השופט ויחכו', הרי שבשעת ההלקאה צריך להפילו. והמכה מכה כשהרצועה בידו אחת, ומכה בכל כחו. ותקורא את הפסוקים קורא את הפסוק (דברים כח חזק) 'אם לא תשמור לעשות וגו' את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלהיך. והפלא ה' את מכותיו ואת מכות וגו' ורעך מכות גדלות ונאמנות ויחלים רעים ונאמנים, וחוזר לתחלת המקרא. ועוד קורא את הפסוק (דברים טו ט) 'ושמרתם את דברי הברית הזאת וגו' ועשייתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשון. וחותם – ומסיים בפסוק (תהלים עח לח) 'והוא רחום יכפר עון וגו' ולא ישיחיתו ויחריבו להשיב אפו ולא יעזיב כל חטאת. וחוזר לתחלת המקרא שוב, עד שסיים המלקה להלקות את המלקות הראויות לו.

ואם מת הנלקה תחת ידו של המלקה, פטור המלקה מגלות. אך אם הוסיף לו בשוגג עוד מכת רצועה אחת, ומת מחמתה, הרי זה מילה על ידו, כדין רוצח בשגגה. אם נתקלקל הנלקה מחמת המלקות בין בריעי – שיצא ממנו רעי, בין פמים – מי רגלים, פטור מהמשך המלקות, כיון שכבר התבזה. רבי יהודה אומר, האיש רק אם התקלקל בריעי נפטר, והאשה גם אם התקלקלה בפמים.

ואמרו שוב שאין יכול לקבל ארבעים, פטור מלקבל עוד, כיון שכבר לקה קצת והתבזה בבית דין. וכן אם אמרוהו שיכול לקבל רק שמונה עשרה מלקות, ומשלקה את כולם אמרו שיכול לקבל ארבעים, פטור מלקבל עוד, כיון שכבר לקה בבית דין.

גמרא

שנינו במשנה, שמלקים רק שלשים ותשע, אף שבפסוק כתוב ארבעים. הגמרא מבררת טעם הדבר. שואלת הגמרא: מאי טעמא לוקה רק שלשים ותשע, הרי בפסוק כתוב (דברים כה א) 'ארבעים יכנו'. משיבה הגמרא: אי פתבי – אם היה כתוב שלוקה ארבעים ב'מספר', הוה אמינא – הייתי אומר, שפירושו ארבעים ב'מניינא' – שילקו תוך כדי שסופרים ארבעים מלקות, אך השתא דפתבי – עכשיו שכתוב 'ב'מספר' ארבעים' לומדים אנו, שהכוונה למנין שהוא כולם את הארבעים – שהוא משלים את סכום הארבעים, שהוא גורם לומר אחריו מספר ארבעים, והיינו שלשים ותשע.

אמר רבא, כמה מפשאי שאר אינשי – כמה טיפשים רוב האנשים, דקיימי מקמי – שהם קמים מפני ספר תורה העובר לפניהם, ולא קיימי מקמי נקרא רבה – ואינם קמים מפני אדם גדול בתורה, והשכל נותן שיתור צריך לכבד אדם גדול, כיון דאילו ב'מספר' תורה פתבי בפשטות שהעובר על ציווי התורה לוקה ארבעים, ואתו רבנן בצרי חזא – והגיעו חכמים והפחיתו מכה אחת, והעמידו את המלקות על שלשים ותשע.

שנינו במשנה: רבי יהודה אומר, ארבעים שלימות וכו' הוא לוקה, והיכן הוא לוקה את היתירה, בין כתפיו. הגמרא מבארת טעמו: אמר רבי יצחק, מאי טעמא דרבי יהודה, דפתבי (וכריה יג ו) 'אמר אלי מן המכות האלה בין ידיו, ואמר אשר הפתי בית מאהבי', הרי שבית דין מלקים גם בין הכתפים, שהוא בין הידים, והיינו המכה הארבעים. שואלת הגמרא: ורבנן הסוברים שלוקים רק שלשים ותשע, איך יפרשו את הפסוק שלוקים בין הידים. משיבה הגמרא: הווא – הפסוק הזה, ב'תינוקות של בית דין הוא דפתי', שמכים אותם כדי לחנכם בדרך הישר, אך בית דין אינם מכים בין הידים. שנינו במשנה: אין אומדין אלא ב'מכות הראויות וכו' להשתלש, אמרוהו לקבל ארבעים ולקה מקצת, ואמרו שאין יכול לקבל ארבעים, פטור. הגמרא מבררת באיזה אופן נפטר ממלקות. מדרייקת הגמרא: במשנה משמע, שרק אם לקה מקצת, אין – אכן נפטר ממלקות, אך אם לא לקה כלל, ואמרו שאינו יכול לקבל ארבעים, לא – אינו נפטר ממה שיכול לקבל. שואלת הגמרא: ורמינהו – ואקשה סתירה על משנתינו מברייתא, אמרוהו שיכול לקבל ארבעים מלקות, וחזרו ואמרו שאין יכול לקבל ארבעים, פטור מהמלקות. ועוד נאמר בברייתא, אמרוהו שיכול לקבל רק שמונה עשרה מלקות, וחזרו ואמרוהו שיכול לקבל ארבעים, פטור מלקבל ארבעים, ומקבל רק שמונה עשרה כפי האומד הראשון. הרי שגם כשלא לקה נפטר מהאומד החמור מחמת האומד הקל.

מתרצת הגמרא: אמר רב שישת, לא קשיא, הא – במשנתינו, מדובר באופן באמרוהו לוימי – שבאותו היום שאמרוהו לארבעים, אמרוהו שאינו יכול לקבל כלל, וודאי שהאומד הראשון היה טעות, שלא השתנה בזמן קצר, ואינו נחשב לאומד כלל, וממתינים שיבא ויאמרוהו שוב, אלא שאם לקה מקצת נפטר מחמת שהתבזה בבית דין. ובסיפא שבתחילה אמרוהו לשמונה עשרה וכו' ביום חזרו ואמרוהו לארבעים, ודאי שהאומד הראשון אינו כלום, ואם כבר לקה הכל, בזמן דין הוא להחזירו שוב, ופטור, אך כל שלא לקה הכל, מוסיפים להלקותו עד ארבעים. הא – בברייתא, מדובר באמרוהו למחר וליומא אחרת – שאמרוהו שיכול ללקות עד מחר או יום אחר, וכשבאו להלקותו אמרוהו שנית וראו שהשתנה, ונוקטים שהאומד הראשון אינו טעות אלא שכעת השתנה כחו, ואם אמרוהו תחילה לארבעים ולבסוף אמרו שאינו יכול לקבל הכל, פטור מלקות כיון שכבר התבזה באומד הראשון, ואם אמרוהו תחילה לשמונה עשרה ולבסוף לארבעים, לוקה רק כפי האומד הראשון, כיון שהיה אומד גמור.